

(0738)
ANY XXIX.—BATALLADA 1527

BARCELONA

20 DE AGOST DE 1898

LA CAMPANA DE GRACIA.

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA.

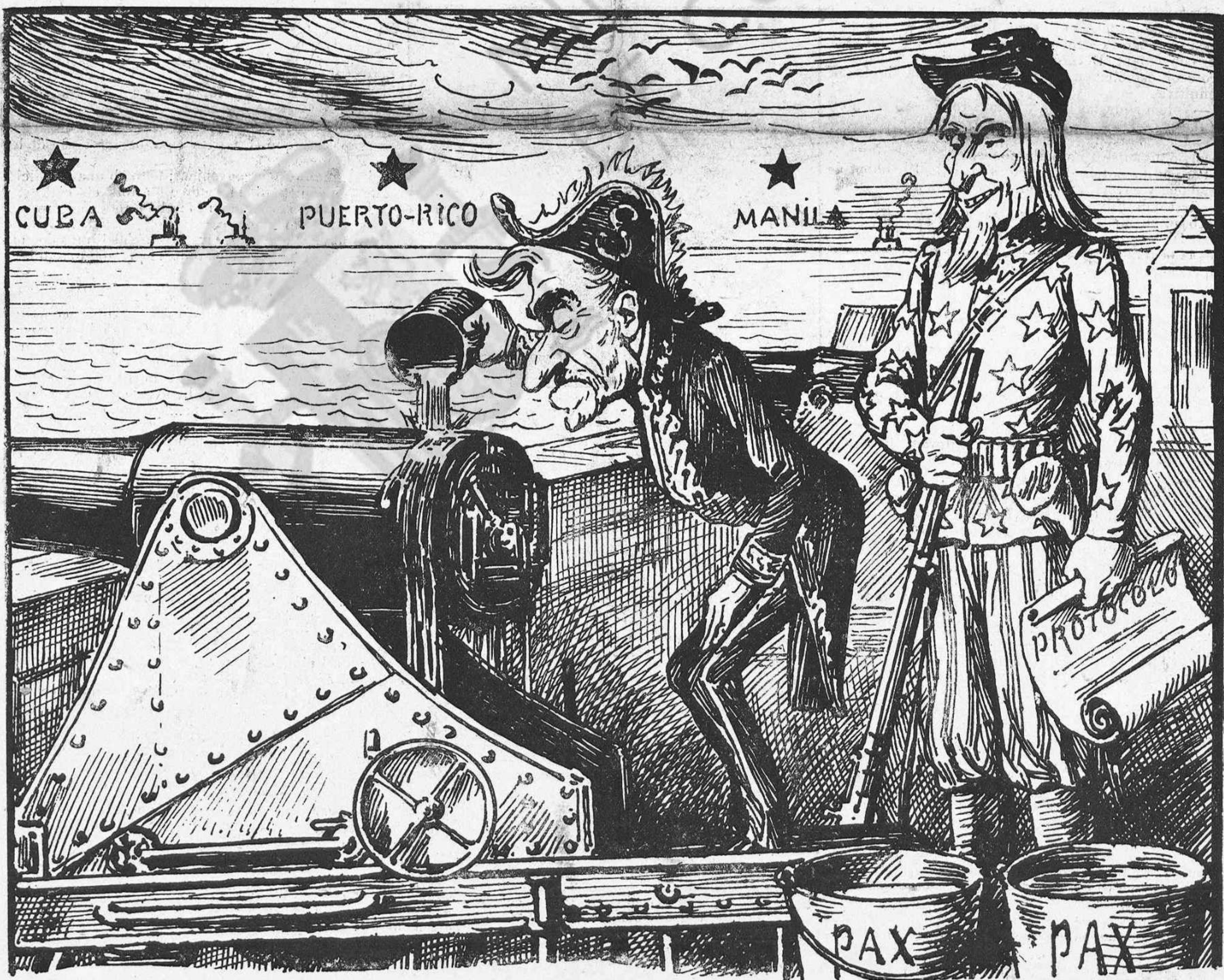
CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA.

Números atrassats: 10 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj, 20, botiga.
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pesetas 1'50
Cuba y Puerto-Rico, 2.—Estranger, 2'50

LA PAU

-Ja està tot arreglat. Passan aygua y pleguém

Lo present número ha passat per la censura de la autoritat militar.

LO QUE 'S PERT Y LO QUE QUEDA

TRACAT per un escamot de facinerrosos, à mitja nit, en un carrer solitari, veient llampagar á la llum dels fanals las fullas de les teyas, un incaute transeunt no va tenir mes remey que deixar-se arrebatar tot lo que portava á sobre: la cartera, 'l rellotje, 'l porta-monedas. No li van pendre la roba porque era bruta, vella y rebregada.

Y quan, se'n tornava á casa seva ab las mans á las butxacas, y las butxacas buydas, satisfet tot lo que podia estarho, porque vejentse mort encare 's trobava viu, anava dihent:

—Ay, quin pés m' han tret de sobre!

Lo mateix podém dir nosaltres, després de la firma del famós protocol, preeliminar de la pau.

Ens han arrebatat Cuba y Puerto-Rico, las últimas possessions de aquell continent que degué Espanya al geni de Colón, los darrers restos de un imperi colosal... y tal com anavan las cosás, y tenint en compte 'ls sacrificis immensos que la seva possessió ns impossava, casi hem de dir que 'ns han fet un gran favor.

Es molt dolorós tenir que perdre tan ricas possessions, no sols per lo que valsen, sino també per lo que per Espanya representaven; pero es mes dolorós encare considerar que aquesta perdua es lo lògich resultat de una llarga serie d' errors, abusos, y verdaderas infamias imputables als governs d'Espanya, en general, y de una manera particular als que han regit á la nació en aquests últims 23 anys.

Y es molt mes dolorós encare considerar que mentre las colonias desapareixen, quedan incolumes aquests mateixos governs que les han perdudas.

Pero no n' hi ha prou ab l' abandó que se 'ns ha imposat de las islas antillanas, de las quals en lo successor lo nostre enemic vencedor ne fará lo que tinga per convenient. Després de tot, las primeras bases del protocol, estableixen sobre 'l particular una liquidació definitiva.

—Volém aquestas islas y te las prenem—han dit els yankees.

—Aixís siga—ha respond Espanya, al firmar lo protocol, obligantse á no parlarne mes.

Pero en lo mateix document s' ha deixat pendent de resolució y envolta en las mes alarmants ambigüetats, la qüestió de Filipinas.

Ab un enemic de la índole del que després d' empear las mes ignobles perfidias, ha usat contra nosaltres la brutalitat de la forsa, lo millor y mes convenient hauria sigut partirhi peras definitivament y no mirarli may mes la cara.

Donchs així no ha sigut possible, per lo que respecta á la sort futura de las islas Filipinas.

Comènsa per imposarnos la obligació de deixarli ocupar la plassa y la badia de Manila, verdadera clau del arxipèlag, pera una vegada obtinguda una posició tan ventajosa continuar tractant, y no de tú á tú, sino sempre baix la pressió de la forsa bruta sobre 'l ser mes débil.

¿Qu' es lo que pot tractarse en aquesta forma? ¿Y quins resultats pot obtenir la desventurada Espanya, de semblants tractes?

Clarament se veu que si 'ls yankees no s' han engullit las islas Filipinas ab la mateixa frescura ab que han arramblat ab Cuba y Puerto-Rico, no ha sigut pas per falta de apetit ni molt menos per sobra d' escrúpuls, sino per por de cremarse 'l ganyot.

Las Filipinas estan avuy que creman. Los yankees van desencadenar la salvatge insurrecció tágala, y comprenen be, guiat per son instint de negociantes, que no es aquesta la ocasió mes oportuna de posarhi má. Espanya podrà encarregarse de treure's la castanya del mitj del foch qu' ells varen encendre. Guiats per aquell instint suicida que distingeix als nostres governs, encare podém enviar á Filipinas milers y milers d' homes dels que 'ns proporcioni l' evacuació de Cuba y Puerto-Rico. Un' altra sangria oberta ¿qué li importa á Espanya que n' ha tingudas tantas?

Després, un cop pacificadas aquelles islas á forsa de sanch y de milions, tractarérem sobre del régimen pel qual tindrán que governar-se. Se buscarán compensacions comercials ó territorial per aquietar y tenir propicias á las *grandíssimas* potencias que 'ns han dispendat l' honor de veure l' última corrida desde la barra; arramblaran los yankees ab la tallada mes sustanciosa, y 'ns trobarérem en la deliciosa situació del propietari de una vaca qu' ell la manté porque 'ls altres la munyeixin.

Y encare dirán los governants:—Miréu si hem trabajat ab acert, que si bé hem perdut Cuba y Puerto-Rico

co, hem conservat las Filipinas per Espanya. ¡Admireus y prosterneus davant de la nostra gran habilitat diplomática!... No cal que busquéu, que no 'n trobareu d' altres que pugan fervos mes felissons!....

Per així, entre 'ls polítics al us, fins hi ha empentes pel desitj de formar part de la comissió internacional que reunida á París, ha de sancionar la mutilació d'Espanya. Tots pugnan per l' honor de servir d'esti-*cordeigas*. ¿Será que á mes del honor n' esperan algun resultat mes práctich?

Jo recordo que á l' any 70, després del desastre que va sufrir la nació francesa, no 's trobava cap home públic de alguna talla que 's prestés á auar al enemic vencedor á concertar las bases de la pau. Hi havia pena de la vida.... s' entén, de la vida política.

Un home austèr, un patriota honrat, ple de mereixements, popularíssim pel seu talent y per las seves virtuts en las filas republicanes, realisà l' últim acte d' abnegació, acceptant lo perillós encárrech. L' acceptà ab llàgrimas als ulls y 'l cumplí sense defalliments.

Y ell qu' en lo mes encés de la lluya, á impuls del noble patriotisme havia dit que la Fransa no cedirà al enemic ni un palm del seu territori, ni una pedra de las sevas fortalessas, hagué de suscriure l' tractat de pau, fent entrega de dos províncies y de una forta indemnisió de guerra.

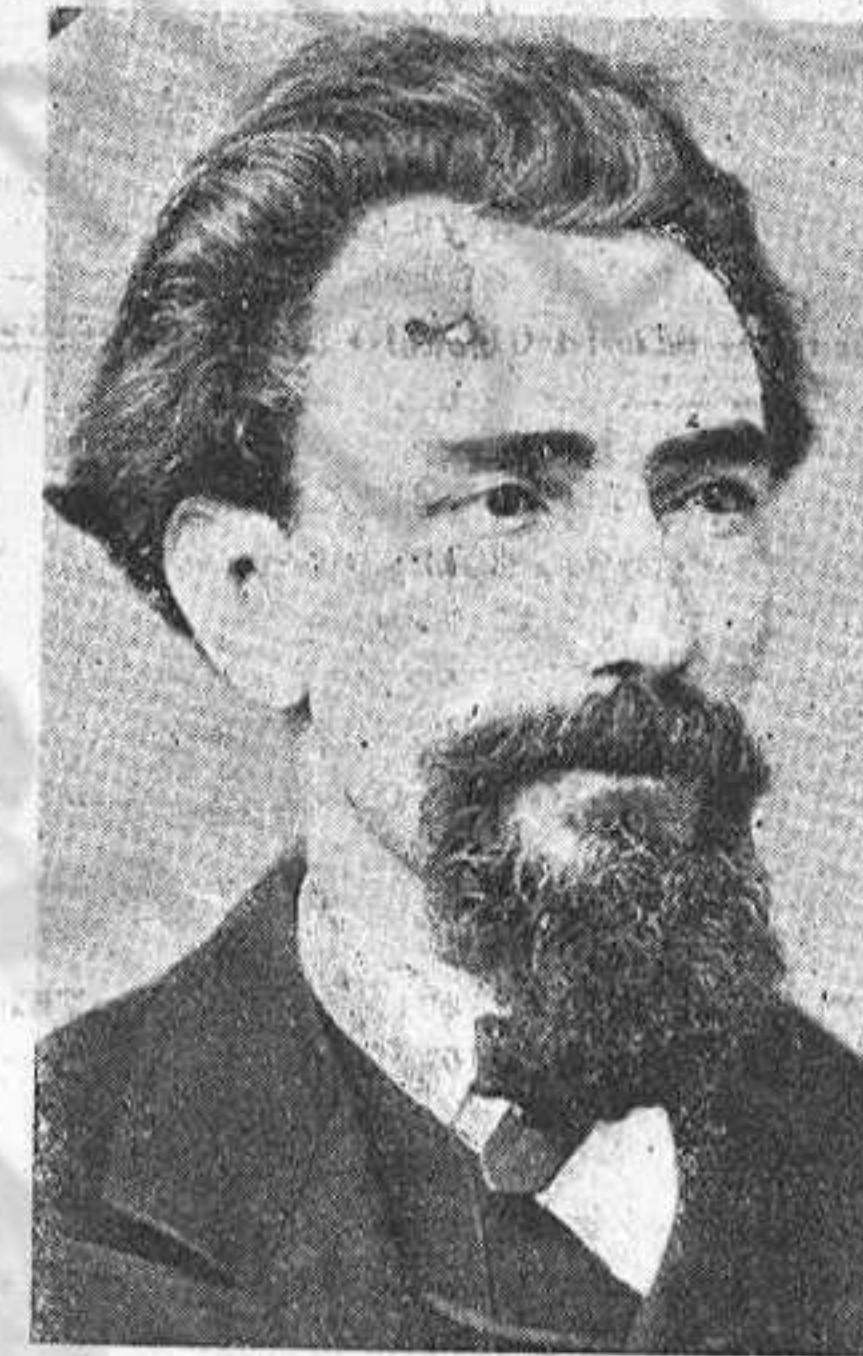
Desde aquell dia, dins de la política de la nació sigue un cadáver. Se resignà ab la seva sort, y al poch temps moria trist y abandonat.

Mes ab lo sacrifici de un home just se regenerá una nació que sapigué trobar en lo plantejament de las institucions republicanas un nou camí de rehabilitació y de grandesa. Los homes del imperi quedaren totalment eliminats. Nova gent portaren novas costums y novas lleys y asseguraren lo porvenir de la nació.

¿Qué succehirá á Espanya abont els culpables dels seus desastres, no sols aspiran á la impunitat, sino ademés á la recompensa?

En així, mes, molt mes qu' en las perdues sufertas, estriba avuy la inmensa gravetat de la nostra situació.

P. K.

FRANCISCO SUNYER Y CAPDEVILA

Era un demòcrata, un republicà convensut, que desde joventut per la idea, á las ordres de son compatrioti lo famós amparanés Abdón Terrades. Nasqué á Rosas lo dia 4 de mars de 1826: estudià a Figueras part de la segona ensenyansa y passà després a Barcelona abont terminà la carrera de Medicina.

Tant com per la fermesa de las conviccions polítiques, se distingí per la constància ab que professà las idees filosòfiques. Ateo y materialista convensut no recatava 'ls motius, ni 'ls arguments que l' induïan á creure lo que creya. Com a tal era ben conegit avants de la Revolució de Setembre, quan l' exposició de certas doctrinas amagava un verdader perill: molt mes se sigüe després de aquell escat que vingué á asegurar l' exercici de totes las llibertats.

En las campanyas de propaganda feu sempre gala de son ateisme. Encare 'ns sembla sentirlo en lo club del carrer de la Canuda, comensant un discurs ab lo següent pàrraf:

—Ciudadanos: a tres cosas tengo declarada la guerra: á los reyes, á la tesis y á Dios. Y puesto que á cada puerco le llega su San Martín, ocupémonos hoy exclusivamente de los reyes.

Elegit diputat per los Constituents del 69 pronuncià un discurs que posà fora de tino á la gent reaccionaria. De l' actitud francament atea del representant amparanés ne tragué no poch partit lo clero rural, per estimular lo fanatisme de los feligresos y aixussarlos contra las institucions democràtiques proclamadas per la revolució.

En lo mateix any 69 deixà 'l Sr. Sunyer lo banch roig del Congrés, pera posar-se al davant de las partidas del Ampurda. No era la guerra 'l seu fort, y al poch temps, disolts las forces que acudillava, hagué de refugiarse á França.

Proclamada la República, en lo ministeri que presidia 'l senyor Pi y Margall desempenyà la cartera de Ultramar. Demostrà en lo seu càrrec una honradia exemplar; pero demostrà també que mes que un home públic era un ideòlech. Aixís quan la insurrecció cantonal, que feria á la naixent República al mitj del cor, lo Sr. Sunyer y Capdevila desde 'l banch

blau no tingué cap reparo en dir que als insurrectes mes que á criminals devia tractar-se's com á malats, y que millor que balas era oportú enviarlos bons consells.

Aixís era l' home, y tal com era's manifestava. May una ànima mes ingènu s' ha albergat dintre de un cos mestofélich. Aquell terror dels beatos, era una naturalesa piadosa, plena de bondat y un model d' esposos y de pares de familiars. La frase de que Sunyer y Capdevila era un sant que ne creya en Deu no pot ser mes justa ni mes exacta.

Retirat de la política poch després del entrönisament de la restauració borbònica, va retirarse á Rossas sa vila natal. Allà vaig tenir lo gust de saludar-lo l' estiu passat, camí de Cadaqués. A pesar de haver sufert desgracias de familia tan reciens com la mort de son nebó y fill polítich l' eminent catedràtic Doctor Pi y Sunyer, vaig trobarlo resignat... y relativament llàgrimes als ulls y 'l cumplí sense defalliments.

Aquella existència, modesta, tranquila y resignada, que paixà enmirallarse en las aigües blavas del golf ha tingut li, un de aquests últims dies, quan sembla que al vell patriarca de la democracia, vencedor de la tesis, que desde edat juvenil s' havia apoderat de sos pulmons, li quedaven encare llargs dies de tranquilitat y de ventura.

Al donarli 'l últim adéu, enviem á sa simpàtica família l' expressió de la molta part que prenem en son just desconsol.

P. DEL O.

ECORDEMOS del any 73.

Aquella República tan denigrada, va trobarse ab la guerra civil carlista y la guerra civil cantonal á la Península: ab una insurrecció á Cuba y un' altre á Filipinas: ab lo conflicte del *Virginius* ab los Estats Units: ab un altre conflicte ab Alemania: ab l' oposició constant de l' Assamblea rural de Veralles y ab las complacencies del govern francés en favor dels carlins.

Y la República del 73 no va perdre ni un sol palm de territori nacional.

Recordemnos del any 73.

Han circulat per alguns punts d'Espanya unas fulles proposant que D. Carlos siga nombrat rey de las islas Filipinas.

No hi tinch cap inconvenient; pero ab una condició. La de que hauria d'emportarse'n á tots els carlins, y qui diu á tots els carlins diu també á tots els frares qu' empastifan á la nació.

Si tot de un plegat logravam veure'n lliures de tanta farda, ¡quín negoci mes rodó!... ¡Y ab quina llibertat respirarfam!

¿Se'n recordan?

Quan lo govern va suspender las garantías constitucionals alegà com á motiu únic de una mida tan grava, l' amenassa de que las esquadras yankees se presentessin á las costas de la Península.

S' ha firmat lo protocol, las hostilitats han sigut suspeses, la pau es un fet... ha desaparecut tot temor á una agressió nort-americana.... y 'ls espanyols continúem sense garantias.

En Sagasta dirà:—Si las heu perdudas blancas, busquèulas negras.

Y s' farà un gran panxó de riure.

Perque aixís s' ha tornat l' antich revolucionari: un bromista de primera forsa.

**

Y aném ribent.

L' altre dia va ser suspès per ordre de l'autoritat, lo menor periódich republicà *El País*.

Ja se sab qu' en aquests temps es el país el primer que ha de pagar la festa.

Y rihem mes encare.

A la presó model de Madrid ha ingressat lo digno periodista Fernando Lozano, director de *Las Dominicales del Libre Pensamiento*.

Ja se sab qu' en aquest temps, el pensament es lliure, pero així no quita que als pensadors els engarolin.

Y aixís ribent ribent, anirém seguint aquest vía-crucis, fins que arribi l' hora en que poguem dir ab l' adagio francés: «*Bien rira qui rira le dernier.*»

Hem perdut las colonias. Fem un clot ben fondo y enterrémlas.

Fem un clot ben fondo, que molt fondo ha de ser per contenir tot lo pudrit, tot lo corcat, tot lo putá que cadáver.

Enterremhi junt ab las colonias las ilusions que alimentavam respecte á la fortalesa y á la intrepidés de un poble brau y pondonorós, tingut per invencible.

Enterremhi las esperansas del adveniment de millors dies.

Enterremhi sobre tot lo llibre de la Historia nacional. Puig hem trobat un trenca-colls en cada una de les seves pàginas, olvidemlas per sempre mes, pera viure com a miserables, ja que no hem sapigut morir com a héroes.

¡Quina casualitat!

Lo dia 12 de agost se firmá á Washington el protocol preliminar de la pau, qu' estableix en la darrera de sas condicions la suspensió de las hostilitats.

Y 'l dia 13 els yankees bombardejan á Manila y la plassa capitula.

Bé es veritat qu' en cas de no haver capitulat, en virtut de las condicions pactadas en lo mateix protocol, la plassa havia de posarse á l' entera disposició dels yankees.

Per lo tant, es molt probable que algú dels nostres governants digui:—¿Veyeu? Haurfan pogut ocuparla de franch, y per entrarhi encare 'ls hi hem fet gastar algunas bombas.

Perque á tranquilitat no hi ha ningú que 'ls guanyi.

Pero lo mes xocant, es que avants de la capitulació de Manila, vaja poguer sortir de la plassa 'l gobernador de la plassa Sr. Augustí ab tota la seva familia, refugiantse á bordo de un barco de guerra alemany, que va conduhirlo á Hong-Kong.

¿Com se comprén aquesta escapatoria en un home que per espay de tres mesos y mitj s' havia defensat, fent cara ab valentia á una de las situacions mes desesperades?

Lo general Augustí donará las sevas explicacions, si es que las dona, y nosaltres un dia ó altre las sabré, si es que 'l gobern, com moltes altres cosas, no las tanca abpany y clau al calaixet dels misteris.

Los cacichs continuan traballant com si tal cosa en la preparació de las proximas eleccions de Diputats provincials.

Y 'l pais els deixa fer com si tal cosa.

Hem perdut las colonias, hem perdut las esquadras, hem perdut una gran part del exèrcit....

Lo únic que no hem perdut encare, ni es fácil que perdém may, son dos cosas: lo caciquisme dels partits monárquichs y l' estúpida apatia del pais.

AL GOVERN DE CUBA

Lo ministèri autònom ha demanat quatre milions de duros al govern de Espanya...

¡Toquéula! ¡Aixó es gent com cal que sab traballá ab primor! Deu us conservi l' humor y 'us guarda de pendre mal. A la quènta desitjéu que la cosa acabi en guassa, y á judicar per la trassa al últim ho lograreu.

Y feu bé. Entre gent de cor qui ab las penas s' encaparra? Vinga gresca, tira barra y embolica que fa fort.

¿Necessitéu tot seguit quatre millonets de duros per tirá y sortir d' apurós? Demanarlos á Madrid.

¿No es Madrid lo doli sagrat, la gran vaca complascenta que dóna llet y alimenta á la pobra humanitat? ¿No es allí hont tota disbaixa logra amparo y subvenció? ¿No es alló un món de turró?

¿No es un Potosí? ¿No es Xauxa? Donchs... un parte llis y clar, y que 'ns mandin els milions: Espanya 'n té á carretóns y no 'ns els voldrà negar.

¡Molt bé, braus autonomistas, i olt bé! Verdaderament sou un pou d' enteniment y... una colla de bromistes. Sabiam que 'l vostre cel es d' un blau que may s' empanya y que aquí s' hi cría canya y una guayaba com mel;

pero may 'gueram pensat que en aquest niu d' hermosura s' hi criés tanta frescura y tanta tranquilitat.

¡Quina despreocupació! Acaban, als vostres nassos, de ròmpres els antichs llassos de nostra dominació, y 'zara qu' hem perdut els drets sobre aquella dependència, tení encare l' ocurrencia de demanarnos quartets?

¡Oh, celebratats felissats! Rasgo igual zhont el veurém? ¿Que 'us figuréu que lligüem els gossos ab llangonissas? Sento molt la decepció y 'l fracàs dels vostres passos,

pero per donar *sablassos...*

heu triat mala ocasió. ¡Quatre milions!... Està clar: 'bonich pico, si 'l teniau! Sino que, lo que pensariau: —No 'ns perdém per demanar. ¿Que tots quatre no 'la pesquém y 'ns hem de acontentá ab dos? Res de ferri 'l desdenyós: algo es algo; arrepleguém.

Us han molt mal' informat: per las *facturas cubanas*, la nació fa ja senmanas qce té 'l seu despaiç taucat. ¡Qui sab! Potsé us varen di: —En l' època en qu' ells manavan, los d'allá ¿no s' ingeniava per fer la fortuna aquí? Pues, parodiémos ab manya; posémos un parte y *¡ava!* ¡á veure si ara 'ls de Cuba farém la fortuna á Espanya. ¡Pobres xicots! Heu errat la jugada. De dinés, desde 'l 12 d' aquest mes no 'tenim: s' han acabat. Si us en faltan pel servei ó pels *gastillos* del dia, demanéune á n' en García, ó á en Gómez, ó á en Mac-Kinley, ó á n' en Taylor, ó á n' en Day, ó al govern *libertad*, ó á n' el gall de la passió... pero 'a Espanya? ¡aixó jamay!

C. GUMÀ.

¡XOOOO!

IU que vosté es carlista? —vaig preguntarli després que me 'l van haver presentat.

—Si senyor: *per servirlo* —

Va posar en aquest *per servirlo* un retintín tan marcat, que no vaig poder menos de replicarli:

—Gracias; pero espero no necessitar mai los seus serveys.

—¿Per qué?

—¿Cóm vol que li digui?... Servirme d' un súbdit del rey del As d' oros, me sembla una enormitat tan grossa, tan grossa!...

—Ja coneix que no li som simpàtichs....

—Ho diu massa fi: 'm son soberanament antipàtichs, repulsius, odiosos. Crech que 's Espanya s' hauria de permetre que 'ls homes ho fossin tot, tot lo que volguessin, menos carlistas.... Pero, girém full: ara la qüestió no es aquesta.

—Té rahó, no 'ns acalorém, que 'l temps no es gayre aproposit.

—¿Es cert que vostés están tan disgustats?

—Molt: tan com els demés espanyols..., y encare una mica més.

—¿Més?

—Sí; perque 'ls carlistas veyém més clar qu' ells l' origen de las nostras desgracias y sabém que no hi tenim cap culpa.

—¿Y aquest origen es...

—Lo liberalisme.

—¡Cataplom! Ja m' ho esperava. De modo que si Carlos IV y Fernando VII, reys absoluts y casi carlistas, van perdre l' immens imperi que las colonias formavan, la culpa es dels liberals jeh?

—Si senyor: perque si 'ls liberals no haguessin impedit l' embarrat de las tropas que Fernando VII enviava á Ameríca, aquesta s' hauria salvat.

—¡Just! Com 'a salvat ara Cuba, á pesar d' haverse fet los embarrats sense dificultat de cap classe.... Es un argument que 'ls absolutistas feyan servir molt, y que ara la realitat s' ha encarregat de destruir. Las colonias no 's perden perque s' hi envihin més ó menos tropas: las colonias se perden.... quan els que han d' administrarlas no saben lo que 's portan entre mans.

—Siga com vulga, nosaltres aixó no podém tolerarlo.

—¿No? ¿Qué pensan fer, donchs?

—...

—Digui, home, digui, que no l' agafarán per bravata més ó menos.

—En fi, farém lo que 'l deber ens ordeni.

—¿Y ahónt lo tenen ara 'l deber? —A Lucerna, á Venecia, á Hungria?

—Quan convingui, ja se sabrá. Lo que puch assegurarli es que 'ls salvadors d' Espanya serém nosaltres.

—¿Vostes?... —Tenen per ventura algún secret per donar feyna á las fàbricas, per pagar la deuda, per reposbar els camps, per ressuscitar 'l comes, per cumplir ab los immensos compromisos que sobre Espanya pesan?

—Si no tenim secrets per aixó, ne tenim per fer brillar altra vegada net y esplendorós lo nom de la patria.

—¿Fregantlo ab què? —Ab terra d' escudelles?

—Vosté hi bromeja y jo parlo de serio: 'l venjador d' Espanya será l carlisme.

—¿Cóm? ¿Quán?

—Quan pugui; com sàpiga.

—Pues ja que vosté parla de serio, jo també hi parlaré. —Los carlistas están realmente indignats y desitjan posar en bon lloc algo que segons ells no hi ha quedat prou?

—Si senyor.

—¿Y estan disposats á demostrar que tot lo que diuhen no es xerramenta, sino amor patri verdader y entusiasmé sortit del cor?

—Si senyor.

—Perfectament: donchs ja saben lo que 'ls toca. S' arman, s' embarcan, se n' van á Cuba y á Puerto-Rico y allá ahont convingui, treuen als nort-americans á puntadas de peu, dominan als insurrects y un cop realisat tot aixó, venen aquí á

dirnos: «Espanya, las colonias tornan á ser tovas; l' invasor ha sigut expulsat, los revoltosos quedan reduits á l' obediència; la pau reyna á Cuba, á Puerto-Rico y las Filipinas y la bandera roja y guadala oneja com avants, alta y orgullosa, sobre 'ls murs de l' Habana, de Sant Joan y de Manila.»

—¡Oh! Aixó ja sab qu' es irrealsable....

—¿Si? Donchs sab quin dret vostés eridan y gallejan? Es dir que ab l' escusa de la emancipació de las colonias els carlistas voldrían ferse 'ls amos per curar.... lo que no té cura! No seños: aquí l' dilema es aquest: «La perduta de las colonias els desespera?... Avants de molestar á Espanya, vajan allá á reconquistarlas. —No ho fan? Donchs callin. —¿Ho fan?... Quan las hajan recuperadas, tornin aquí.... y llavors parlaré.

—Si ho pren d' aquesta manera....

—No s' pot prendre de cap mes. —Seria bonich que ara que ja estém prou atropellats vinguessin vostés á acabar d' aburrirnos! ¡Y ab quin pretext mes tonto!... Com si á un pis ahont hi haguessin robat los diners y las joyas, hi anessin uns altres lladres, y ab l' escusa de venjar el robo.... s' empotressin els mobles y 'ls matalassos....

El carlista va mirarme, sense dirme res. Jo tampoch vaig pronunciar cap mes paraula. La veritat es que ja n' haviam dit prou.

FANTÁSTICH.

Un rector que confessava
á la seva majordona,
la pregunta li engipona
de las nits com las passava.

Y ella que d' ell no esperava
tal pregunta, á lo que 's veu
perque 'l qu' es del costat seu
ni per res may se movia,
li digué ab salameria:

—Y aixó, pare... ¿no ho sabeu?

J. DE VILOASTRE.

Conversant ab sas amigas
exclamava la Felipa:
—A mí lo pare Pau Pigas
es l' home que mes m' atipa.

S. DE C.

—¿Qu' es soltera ó be casada?
vaig preguntar á una dona
molt fresca y ben conservada.
Y ella fentme una guinyada
vá respondre'm: —Majordona.

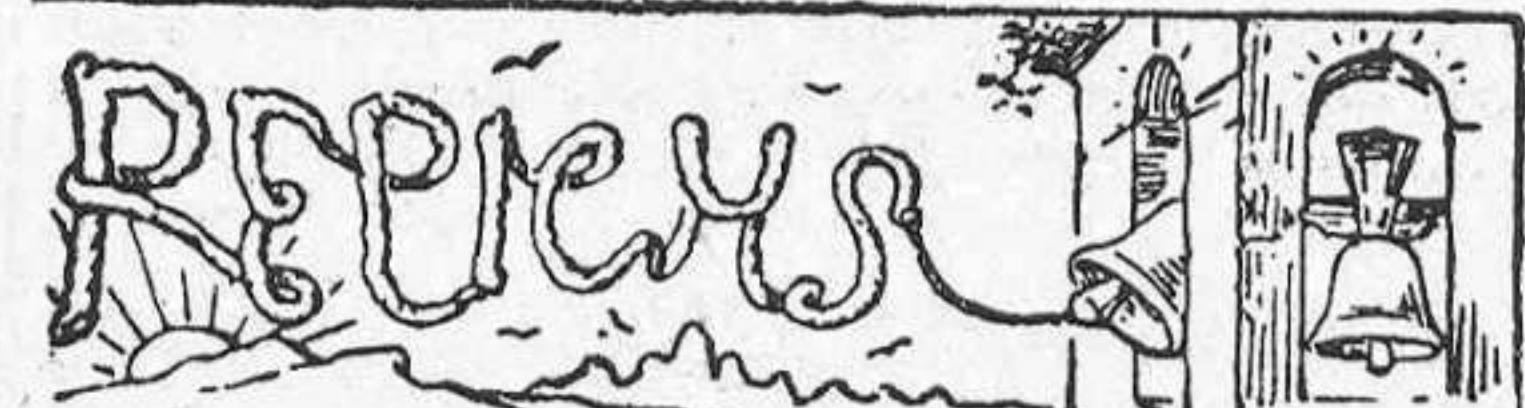
J. G. SALA.

¡Lo cas de Mossén Climent!
Un cop que s' entussiama:
—¡Mori... mori aquell qui ment!...
vá cridar desde l' alta.
Y 's vá morir de repent.

J. PUJADAS TRUCH.

Diuhen que 'l traball distreu
als que tenen rals de sobras;
pero jo no he vist que 'ls richs
vulgan fer may de manobras.

LLUÍS G. SALVADOR.

A prempsa anglesa es la que mes se ceba en las nostras desventuras.

The Daily News diu que 'l 12 de agost del 98 seré una fetxa memorable en la història del mon que recordarà la mort de una civilisació y 'l renaixement de un' altra.

The Daily Telegraph dedueix de las condicions de la pau que la rassa llatina que 's considerava fins fa poch com actor y factor principal del drama de la humanitat està destinada á desapareixer totalment del escenari de la història.

* * *
Lo periódich anglés tal vegada exagera la trascendència dels últims successos.

Perque mentres hi haja Espanya aixáms d' ensontants y nívols de frares, no podrà dir lo que diu.

—Voi encare mes rassa llatina?

Doctrina cristiana:

—¿Quinas son las facultats de l' anima?

—Las facultats de l' anima son tres: memoria, entendiment y voluntat.

* *

Aplicació de la Doctrina cristiana á Espanya:
Els espanyols, á pesar de formar, segons diuen, el poble mes catòlic de la terra, hem perdut totalment les tres facultats de l'anima.

Varem perdre l'enteniment deixantnos desgobernar per qui ns desgoverna. Varem perdre la voluntat ajupintos estúpidament al pes de les majors desgracias. Y hem perdut la memoria no cuidantnos d'exigir les responsabilitats als quins las han contretas.

Per això, un poble de ànimes humanes ha quedat convertit en un poble d'ànimes de canti.

Inglaterra y Russia están á punt d'esbatussarre, á causa de que l'emperador de la Xina ha fet ál una y ál' altra certas concesions de vías férreas.

Velshí aquí uns ferrocarrils, que molt avants de comensarse la seva construcció ja xocan.

* * *
Si en Sagasta sigüés emperador de la Xina y en Moret gran mandari, l'conflicte que avuy amenassa al mon, quedaría conjurat en un instant.

Cridaran á Russia y á Inglaterra, y las hi dirian:

—Vaja, vaja, no us baralleu per tan poca cosa. ¿Voléu construir líneas férreas? Construhiulas de comú acort: posseuhi un rail cada una.

Un gran talent, com els que s'usen aquí á Espanya, va trobar la manera de que pogués concertar la pau ab los Estats Units ab la corresponent cessió de territoris, sense necessitat de reunir les Corts en cumpliment del precepte constitucional.

La gracia consisteix en efectuar la cessió sense dir que s'efectúia.

Així, en lloc del verb cedir s'empleará'l verb *evacuar*.

Evacuar! Un verb molt gràfic, molt expressiu y hasta si m'apuran els diré que molt aromàtic.

Y que quan un govern *evacua*, no ve poch bé un full qualsevol de la constitució, á falta de un altre paper qualsevol per... rematar la sort.

La rahó que tenen els carlins per armar una nova algarada.

L'insigne periodista Alfredo Calderón, la exposa de una manera gràfica y concisa en un hermós article.

Es-diu—com si un subiecte vejés á un amich seu derrotat y robat, y li digués per consolarlo:

—Jo no puch contemplar ab calma la teva desgracia y'l robo de que has sigut objecte. Per lo tant aquí m'tens decidit á reventarte á garrotadas.

Aquests son realment los sentiments de un partit que porta escrit en la seva bandera l'lema de patria.

Mentre van ferse á Vigo 'ls funerals del Elduayan, va permaneixer cuberta ah un drap negrel' estàtua que á tan aprofitat patrici van erigirla ja en vida en aquella població.

Y succeí que al retirarse las gassas, la estàtua aparessé ab grossas cadenes al coll, grillons als peus y un rossinyol als dits.

Al peu de la imatge hi havia la següent inscripció: «1,005 milions de rals.»

Aquesta es la xifra de la fortuna acumulada per l'aprofitat patrici, que va entrar en la vida pública sense tenir un clau ahent penjar la roba.

Apesar de aquest sarcasme, no per això, l'estàtua, qu'és de bronze, va tornar-se roja.

Ara ja ho podém dir ab tota la boca.
La partida que va alsarre á Alcalá de Chisvert era carlista, ab tot y haver dorat crits de Visca la República!

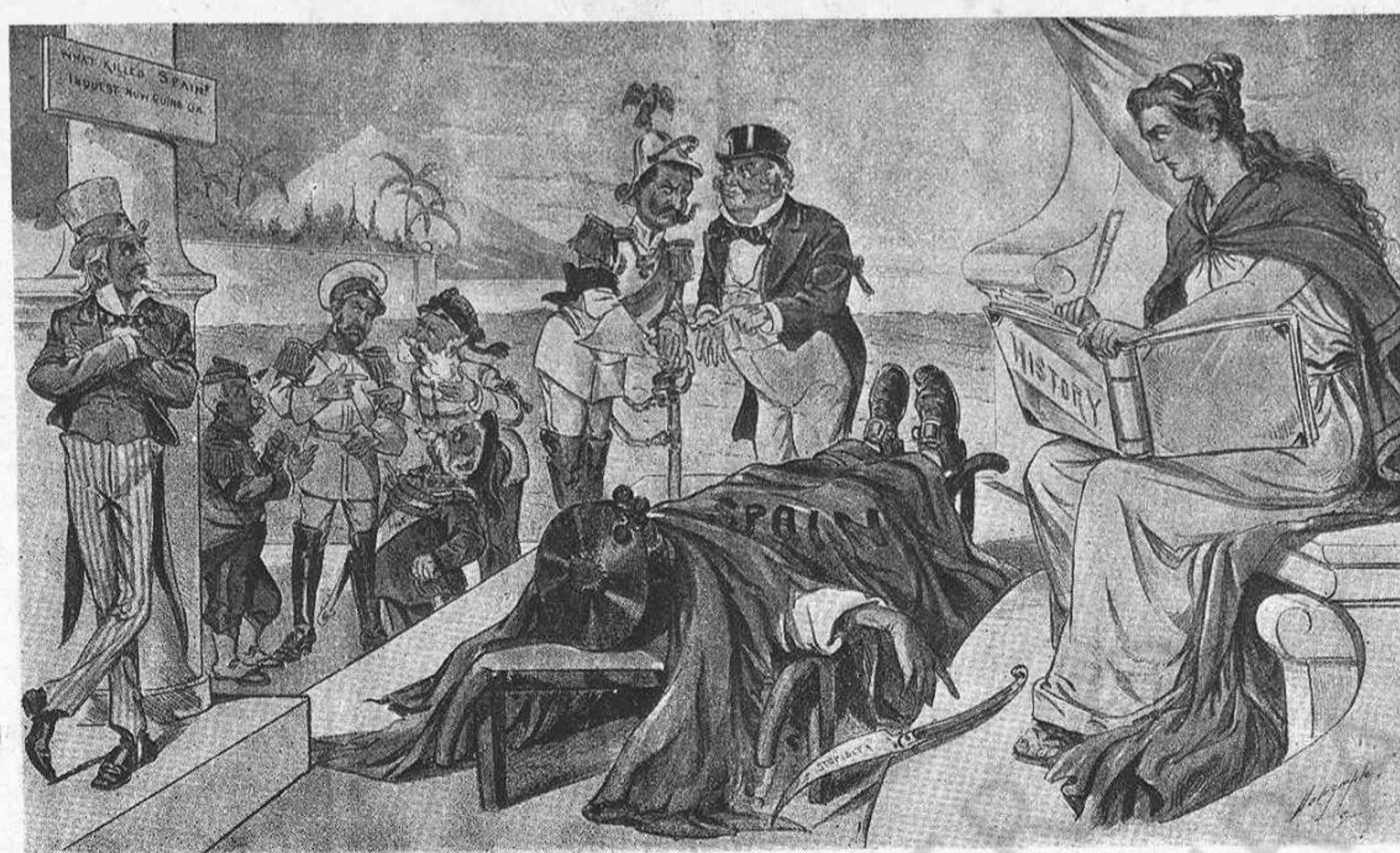
A haver sigut republicana, ja faria días que 'ls que la formavan haurían caygut en poder de las tropas. Y á horas d'ara potser ja serían fusellats.

La prova de que es carlista es que no ha tingut cap contratemps.

Retrato:
Lo Sr. Sagasta es el compendi de las majors calamitats que han pesat sobre Espanya en lo present single. Perèsos, imprevisor, no observant dels fets públichs

COM ENS TRACTAN ALS ESTATS-UNITS

CARICATURA DEL *Puck*, DE NOVA-YORK

ESPERANT EL DICTAMÉN

—Indubtablement, això no es res més que un suicidi.

sino lo que toca al seu partit, á la seva tertulia, á la seva parentela y á la seva jefatura, á n'ell se li ha donat un pito que s'enfonzi la patria ab tal de poder seguir repartint una mesada mes actas, credencials y carters.

El *Imparcial* fecit.

Ara no mes falta que un retrato tan magistral siga penjat en la testera del Museo de las calamitats públicas.

Nota agrícola.

Lo camp presenta bon aspecte. Los arbres fruyters estan carregats de fruya. Ab los calors reynants la fruya madura qu'es un gust. Prompte's podràculir. Si se la deixa uns quants días no hi haurà mes que sacsejar la soca. Ella mateixa caurá del arbre.

Si resulta cert que l'Sr. Moret resulta nombrat pera formar part de la comissió que á Paris ha de resoldre sobre la sort futura de las islas Filipinas, demano que tots els bons espanyols ens imposém un petit sacrifici.

Podém obrir una suscripció pública pera costearli un uniforme, al objecte de que puga presentarse de una manera digna y apropiada á omplir las delicadas funcions que li serán conferides.

Per això proposo que l'tal uniforme siga d'enterramorts.

CANTARELLAS

Al venir la Primavera
tots los arbres florirán;
mes l'arbre de la justicia
quín dia florir podrá?

J. AUBERT M.

Primer lo cor va robarme
la Pepa, y al cap de un mes,
un moment vaig descuidarme
y'm va robar los dinés.

M. MASQUET R.

Quan veig, al ser á l'iglesia,
que ab fervor besas lo Crist,
lo petó que fas, el sento
dins mon cor repercutir.

J. PUJADAS TRUCH.

Al veure un home d'edat
fent l'amor á jovenetas,
prompte penso ab las branquetas
que surten d'un tronch coreat.

ALBERT.

En eixa vall de dolors
hi ha ditxas ambicionadas
que desde lluny semblan flors
y espines son al tocarlas.

M. SALORD C.

SOLUCIONS

A L'INSERTAT EN L'ULTIM NUMERO

1.ª XARADA.—*Pri-ma-ve-ra*.

2.ª SINONIMIA.—*Massa*.

3.ª TRENCA-CLOSCAS.—*Boca de fraile*.

- 4.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Matilde*.
5.ª GEROGLÍFICH.—*Qui té trastorns es trastorna*.

ENDEVINALLAS

XARADA

La quarta, estimats lectors, es musical com la prima; negacions segona y tercera, una vocal n'es la quinta, i y si volen trobá'l tot lo trobarán desseguida si decás rumian com cal y en ma xaradeta's ficsan.

F. MAS ABRIL.

SINONIMIA

La noya de ca'n Massot la tot al baleó posá y 'ls reys li varen portá un anell qu'era de tot.

J. MORET DE GRACIA.

TERS DE SILABAS

Sustituir los punts per lletras de modo que resulti: Primera ratlla vertical y horizontal: arma.—Segona: vegetal.—Tercera: esperit maligno.

N. N.

TRENCA-CLOSCAS

RAMONA PEUGRÓS Y PRUNÉS
Tous

Formar ab aquestas lletras lo titul de una comèdia catalana.

CALDERÓN DE LA CABRA.

GEROGLIFICH

X
C A N

T I I

T
E R R

I I

: JOAN M. DE J.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR

Ciutadans Lleó Ollé, Noy del Ansia, R. Homedes, Un tranquil, Nen Guirnalda, Tripa-Trista, Santiago Beleta, Joanel y R. Tenguli:—Lo que ns envian aquesta setmana no fa per casa.

Ciutadans Joan Torrent y M., El Moniato, Un Paralets, P. Bazar y D. Coll:—Insertaré un alguna cosa de lo que ns envian.

Ciutadà Carrquiri: 'M quedo la de la Maquinista: l'altra no.—Xanigots: Bonà remesa.—R. (Santa Perpetua): La setmana que v'ns direm aigua cosa.—A. Soler Salvatella: No ha estat prou inspirat.—R. Campins: Es incorrectissim.—Daniel Roig P.: Com lo de vesté.—Faust Casals Bové: Manseja molt.—2. Omari y Barrera: Rebut y gracies.—N. K. de Paponatas: Falta lo que n'diriam l'argument del rombo.—J. Castellet Pont: Se n'ha abusat tant d'aquesta idea!—Un gendre agrabat: M' es impossible complaire: tampoch jo la guardo.—Garsa: Creuria que no he entés el nom de la població?—Commercial Unión: La persona a qui escriu estarà fora de Barcelona algunas setmanas.—R. Areñas: Està bé y li agrabim l'intenció, pero trobem l'assumpto poch interessant. Si probés ab alguna altra cosa...—Legim Nas y Bor (Tarrasa): Es una qüestió massa particular: no val la pena de parlarne.—Enrich Sabate: No té interès: tot això ja ho hem dit molts cops.

OBRA NOVA

LA SENYORA DE TOTHOM

HUMORADA EN VERS, PER C. GUMÀ

DIBUIXOS DE M. Moliré.

Preu: DOS rals.—Se ven per tot arreu.

ANTONI LOPEZ, editor. Rambla del Mitj, 20

A. López Robert, impresor.—Asalto, 63.—Barcelona.